

Lekce 15

Relativní (vztažná) konverze (relative conversion)

Relativní (vztažné) věty modifikují předchozí substantivum, zájmeno nebo pod.

Tak vztažní věty v kurzívě

člověk, *kteřý postavil její dům*

dům, *kteřý člověk postavil pro ni*

ta, *jejíž dům člověk postavil*

ta, *pro kterou člověk postavil dům*

město, *v němž člověk postavil její dům*

modifikují člověka, dům, někoho a město. Modifikovaná položka (člověk, dům, ona, město) se nazývá *antecedent* relativní (vztažné) věty.

V češtině se vztažné věty připojují k jejich antecedentům prostřednictvím variabilního vztažného zájmena (*kdo, který, jehož, pro kterého* atd.), jehož forma pomáhá vyjádřit vztah věty k jejímu antecedentu.

Koptská forma je velmi odlišná. Koptská vztažná věta neobsahuje proměnné vztažné zájmeno – pouze relativní konvertor (jako např. ⲈⲚⲧ-). Konvertor pouze signalizuje začátek vztažní věty a zhruba znamená „modifikovaný následujícím úplným tvrzením...“. Jak se koptština a čeština liší:

Č	člověk		kteřý postavil její dům
K	člověk	+	<i>konvertor</i> + on postavil její dům
	ⲡⲣⲟⲙⲈ	+	ⲈⲚⲧ- + ⲗⲒ-Ⲕⲱⲧ ⲙ̄-ⲡⲈⲤⲘ̄

Č	dům		který člověk postavil pro ni
K	dūm	+	<i>konvertor</i> + člověk postavil jej pro ni
	ⲡⲏⲓ	+	ⲈⲚⲦ- + ⲗ-ⲡⲦⲱⲙⲉ ⲕⲠⲦ-Ⲓ ⲛⲗ-Ⲙ
Č	ta,		jejíž dům člověk postavil
K	ta	+	<i>konvertor</i> + člověk postavil její dům
	Ⲧ-	+	ⲈⲚⲦ- + ⲗ-ⲡⲦⲱⲙⲉ ⲕⲠⲦ ⲙ̄-ⲡⲈⲘⲏⲓ
Č	ta,		pro niž člověk postavil dům
K	ta	+	<i>konvertor</i> + člověk postavil dům pro ní
	Ⲧ-	+	ⲈⲚⲦ- + ⲗ-ⲡⲦⲱⲙⲉ ⲕⲠⲦ ⲙ̄-ⲡⲏⲏⲓ ⲛⲗ-Ⲙ
Č	město,		v němž člověk postavil její dům
K	město	+	<i>konvertor</i> + člověk postavil její dům v něm
	ⲡⲦⲙⲉ	+	ⲈⲚⲦ- + ⲗ-ⲡⲦⲱⲙⲉ ⲕⲠⲦ ⲙ̄-ⲡⲈⲘⲏⲓ ⲛ̄ⲒⲏⲦ-Ⲓ

Strategie překladu

Při překladu koptské vztažné věty do češtiny je třeba udělat tři věci:

- i. Na místo konvertoru dosadit vhodné české variabilní vztažné zájmeno (*kdo, který, jehož, pro kterého* atd.).
- ii. Ignorovat nadbytečné osobní zájmeno při překládání.
- iii. Přeskupit slova, když je to nutné.

ΠΡΩΜΕ ΕΝΤ-ΑΦ-ΚΩΤ Μ-ΠΕCΗΙ

člověk + *konvertor* + on postavil její dům

který

člověk + ~~*konvertor*~~ + ~~on~~ postavil její dům

→ člověk, který postavil její dům

ΠΗΙ ΕΝΤ-Α-ΠΡΩΜΕ ΚΟΤ-Ḳ ΝΑ-С

dům + *konvertor* + člověk postavil jej pro ni

který

dům + ~~*konvertor*~~ + člověk postavil ~~jej~~ pro ni

→ dům, který člověk postavil pro ni

Τ-ΕΝΤ-Α-ΠΡΩΜΕ ΚΩΤ Μ-ΠΕCΗΙ

ta + *konvertor* + člověk postavil její dům

jejíž

ta + ~~*konvertor*~~ + člověk postavil ~~její~~ dům

→ ta, jejíž dům člověk postavil

Τ-ΕΝΤ-Α-ΠΡΩΜΕ ΚΩΤ Μ-ΠΗΙ ΝΑ-С

ta + *konvertor* + člověk postavil dům pro ni

kterou

ta + ~~*konvertor*~~ + člověk postavil dům pro ~~ni~~

→ ta, pro kterou člověk postavil dům

ΠΤΜΕ ΕΝΤ-Α-ΠΡΩΜΕ ΚΩΤ Μ-ΠΕCΗΙ ΝΖΗΤ-Ḳ

město + *konvertor* + člověk postavil její dům v něm

kterém

město + ~~*konvertor*~~ + člověk postavil její dům v ~~něm~~

→ město, ve kterém člověk postavil její dům

Tak v těchto pěti příkladech

- i. koptský konvertor byl nahrazen slovy *který, jejíž, kterou, kterém*.
- ii. nadbytečná koptská zájmena *on, jej, její, ní, něm* byla ignorována.
- iii. ve třetím až pátém příkladu slova *dům, pro* a *v* byla přesunuta do normálního českého znění

Ve třetím a čtvrtém příkladu je koptský určitý člen (π- τ- η-) antecedent.

Když antecedent vyjadřuje čas nebo způsob (*dny, rok, způsob*), (tak) v ii. kroku nemusí být žádné nadbytečné osobní zájmeno k vymazání.

rok + *konvertor* + on postavil její dům

τερομπε + εντ- + αϥ-κωτ ἡ-πεσῆ

Tak např. περοου εντ-αϥ-αναλαμβανε ἡμο-ϥ = den (kdy) on byl vyzdvižen.

κατα-θε εντ-αν-σωτῆ = způsobem (jakým) jsme slyšeli. ἡθε ον ερε-παρχιερεϥ ρ-ἡντρε να-ἰ = tak jako také velekněz mi dosvědčil.

Cvičení: přeložte čtyři vztažné konstrukce do normální češtiny:

K: τεσζιμε εντ-αϥ-ζε ε-πεϥζομῆτ

Kopt. forma: žena + εντ- + ona našla jeho peníze

Č: _____

K: πεϥζομῆτ εντ-α-τεσζιμε ζε ερο-ϥ

Kopt. forma: jeho peníze + εντ- + žena našla je

Č: _____

K: π-εντ-α-τεσζιμε ζε ε-πεϥζομῆτ

Kopt. forma: ten + εντ- + žena našla jeho peníze

Č: _____

K: ΠΗΪ ΕΝΤ-Α-ΤΕCΖΙΜΕ ΖΕ Ε-ΠΕCΖΟΜ̄ΝΤ ΝΖΗΤ-Ḡ

Kopt. forma: dům + ΕΝΤ + žena našla jeho peníze v něm

Č: _____

Volba konvertoru se mění podle antecedentu.

Po *určitém* antecedentu (který obsahuje π..., τ..., ν...) se používá *vztažný* konvertor.

ΠΡΩΜΕ (ΠΕΪΡΩΜΕ, ΠΕΝΡΩΜΕ) ΕΝΤ-ΑC-ΚΩΤ Ḡ-ΠΕCΗΪ

člověk, který postavil její dům

Po *neurčitém* antecedentu (s neurčitým nebo nulovým členem) se musí namísto vztažného konvertoru použít *cirkumstanciální* konvertor.

ΟΥΡΩΜΕ Ε-ΑC-ΚΩΤ Ḡ-ΠΕCΗΪ (Ε- je cirkumstanciální konvertor)

(nějaký) člověk postavil její dům

∅ ΡΩΜΕ Ε-ΑC-ΚΩΤ (nebo Ε-ΑC-ΚΩΤ) Ḡ-ΠΕCΗΪ

někdo/lidé postavil(i) její dům

Antecedenty složené s ... ΝΙΜ *kdokoliv, každý* nebo se specifikátory jako např. ΖΑΖ Ḡ-*mnoho* mohou být následovány fakultativně cirkumstanciálem nebo relativem.

Když antecedent vyjadřuje čas nebo způsob a je určitý (*ty dny, ten způsob*), může se použít cirkumstanciál nebo relativ. ΠΕΖΟΥC ΕΤΕΡΕ-ΝΑΪ ΝΑ ΨΩΠΕ = ten den (kdy) se tyto věci stanou. ΠΕΖΟΥC ΕΝ-ΖḠ-ΤCΑΡΞ = ty dny (kdy) jsme byli v těle.

Relativní konverze se tvoří stejným způsobem jako préteritní a cirkumstanciální.
Existuje několik tvarů relativní konverze.

konverzní základ **ετερε-**, **ετ=** (přítomný čas)

větní konvertor minulého času afirmativního **εντ-**, také **ντ-**

Konverzní základ se používá pouze ke konverzi durativních vět.

Konjugace konverzního základu ετ=.

ετ- (**ετ-ι-**)

ετ̄-

ετ̄-

ετετ̄-

ετε- nebo **ετερε-**

ετ̄-

ετογ-

ετ̄-

ετερε-πνουτε

„Prosté ετ“

V afirmativních vztažných větách v přítomném času jsou **ετ̄-**, **ετ̄-** a **ετογ-** vždy nahrazeny prostým **ετ-**, jestliže jejich osobní zájmeno (**-ι**, **-ς**, **-ογ**) se vztahuje k antecedentu. Toto bude značeno jako **ετ[∅]**- a nazýváno „prosté ετ“.

člověk, který poslouchá

πρωμε ετ[∅]-σωτ̄ (ne **ετ̄-**)

žena, která poslouchá

τεσζιμε ετ[∅]-σωτ̄ (ne **ετ̄-**)

apoštolové, kteří poslouchají

ναποστολος ετ[∅]-σωτ̄ (ne **ετογ-**)

Fakultativně může být tato konstrukce negovaná prostřednictvím **αν** po predikátu.

člověk, který neposlouchá	πρωμε ετ[∅]-σωτῆ αν
žena, která neposlouchá	τεσζιμε ετ[∅]-σωτῆ αν
apoštolové, kteří neposlouchají	ἡαποστολος ετ[∅]-σωτῆ αν

Alternativní negace je **πρωμε ετε-ἡ-σ-σωτῆ αν**, **τεσζιμε ετε-ἡ-σ-σωτῆ αν**, **ἡαποστολος ετε-ἡ-σ-σωτῆ αν**.

Po **ετ[∅]**- se mohou nacházet všechny predikáty durativní věty: **παιων ετ[∅]-νηγ** = věk, který přichází/má přijít. **τορη ετ[∅]-να-σολπ εβολ** = hněv, který se má zjevit. **πετῆιωτ ετ[∅]-ζη-ἡπηγε** = váš Otec, který je na nebesích.

Nejčastější výskyt prostého **ετ** se nachází ve frázích **ετῆμαγ** (= tamten) a **πετῆμαγ**, **τετῆμαγ**, **νετῆμαγ** (= tamten, tamta, tamti). **τπολις ετῆμαγ** = tamto město. **ἡρρωου ετῆμαγ** = tamti králové. **πετῆμαγ** = on, tamten.

Adjektivní význam.

Když predikát je stativ vyjadřující kvalitu, jako např. **ογααβ** je *svatý*, význam je jako modifikující adjektivum: **τπολις ετ[∅]-ογααβ** = svaté město; **π-ετ[∅]-σῆσ** = chromý člověk; **πνουτε ετ[∅]-χοσε** = vysoký/nevyšší Bůh; **ν-ετ[∅]-μοουτ** = (ti) mrtví.

Větní konvertor pro relativní konverzi

Konvertor vztahní věty má čtyři formy (ve významu identické). Jsou to:

εντ- (také psáno $\bar{\eta}\tau$ -¹) používá se pouze před **α-**, **α=** (afirmativní minulost)

ετ- používá se před verboidy, když se podmětové zájmeno vztahuje na antecedent²

ετε- používá se před všemi ostatními větnými typy

ε- fakultativně se používá namísto **ετε-** před **ωαρε-**, **ωα=**, **νερε-** a **νε=**.

Relativní konverze se dají celkem snadno poznat, protože téměř každá začíná **ετ**, **ετε-**, **εντ** nebo $\bar{\eta}\tau$.

Obecně řečeno se relativ tvoří stejným způsobem jako préteritum. (Poznámka: existuje relativní konverze préterita.)

ετε-ουπροφητης πε

ετε-ουπροφητης αν πε

ετε- $\bar{\eta}$ -ουπροφητης αν πε

ετερε-πρωμε σωτῆ

ετερε-πρωμε σωτῆ αν

ετερε- $\bar{\eta}$ -πρωμε σωτῆ αν

ετ $\bar{q}$ -σωτῆ

ετ $\bar{q}$ -σωτῆ αν

ετε- $\bar{\eta}$ - $\bar{q}$ -σωτῆ αν

ετ[∅]-σωτῆ

ετ[∅]-σωτῆ αν (fakultativní)

ετε- $\bar{\eta}$ - $\bar{q}$ -σωτῆ αν (fakultativní)

εντ-α $\bar{q}$ -σωτῆ

ετε- $\bar{\eta}$ π $\bar{q}$ -, **ετε- $\bar{\eta}$ πατ $\bar{q}$ -**, **ετε-ωα $\bar{q}$ -**, **ετε-με $\bar{q}$ -**, **ετε- $\bar{\eta}$ νε $\bar{q}$ -σωτῆ³**

ε-ωα $\bar{q}$ -σωτῆ (fakultativní)

ετε-νε $\bar{q}$ -σωτῆ

ετε-νε $\bar{q}$ -σωτῆ αν

ε-νε $\bar{q}$ -σωτῆ (fakultativní)

¹ $\bar{\eta}\tau$ - je také fokalizující konvertor (L 18), a proto je nejednoznačný.

² πκα $\bar{z}$ ετ-ηανο $\bar{q}$ - $\bar{q}$ „dobrá půda, půda, která je dobrá“ (Mk 4,8), kde $\bar{q}$ se vztahuje ke πκα $\bar{z}$

³ Neexistuje žádná relativní konverze *afirmativního* optativu ε=ε-.

Ε-ΝΕϞ-ϞΩΤῑ̄ λη (fakultativní)

ΕΤΕ-ΝΑΝΟΥ-Ϟ

ΕΤΕ-ΝΑΝΟΥ-Ϟ λη

ΕΤ-ΝΑΝΟΥ-Ϟ

ΕΤ-ΝΑΝΟΥ-Ϟ λη

ΕΤΕ-ΟΥῑ̄-[∅] ΡΩΜΕ ϞΩΤῑ̄

ΕΤΕΡΕ-[∅] ΡΩΜΕ ϞΩΤῑ̄

ΕΤΕ-Μῑ̄-[∅] ΡΩΜΕ ϞΩΤῑ̄

ΕΤΕ-ΠΑῖ ΠΕ-ΕΤῑ̄-ϞΩΤῑ̄ ῑ̄ΜΟ-Ϟ

atd.

Ke konverzi věty tvořené s ΟΥῑ̄- je možné dosadit přednominální základ ΕΤΕΡΕ- namísto ΟΥῑ̄-.

ΟΥῑ̄-[∅] ΡΩΜΕ ϞΩΤῑ̄

ΕΤΕΡΕ-[∅] ΡΩΜΕ-ϞΩΤῑ̄

Jiná použití relativu

Artikulovaný relativ (the articulated relative)

Tato konstrukce má π-, τ-, ν- jako svůj antecedent a znamená *ten, který..., to, co..., někdo, kdo...*

Τ-ΕΝΤ-λ-ΠΡΩΜΕ ΚΩΤ ῑ̄-ΠΕϞῑ̄ = ta, jejíž dům člověk postavil

Ν-ΕΤ[∅]-Νῑ̄Μλ-Ϟ = ti, kteří jsou s ním

Ν-ΕΤ-ΩΦΝΕ = nemocní; ti, kteří jsou nemocní

Ν-ΕΝΤ-λ-ΜΩΥϞῑ̄ ΟΥΕΖ-ϞΛΖΝΕ ῑ̄ΜΟ-ΟΥ = ty věci, které Mojžíš přikázal

V artikulované relativní konstrukci **να**- obvykle spíš vyjadřuje nadčasové zobecnění (**π-ετ-να**- *kdokoliv* nebo *cokoliv*) než budoucnost. To znamená, že *kdokoliv* a *cokoliv* může být v koptštině formulováno buď přítomem, nebo futurálním **να**-.

ν-ετ[∅]-νηγ εβολ ρ̄ν-πρωμε = jakékoliv věci [=cokoliv] vycházejí z člověka

εβολ ρ̄ν-ν-ετ[∅]μοογτ = z mrtvých (kdokoliv jsou mrtví)

π-ετ[∅]-να-σκανδαλιζε ν̄-ογα ν̄-νεϊκογ̄ι ετ-πιστευε ερο-ι = kdokoliv pohorší jednoho z těchto malých, kteří věří ve mně

π-ετ-να-χι-ψαχε = kdokoliv říká slovo

Vysvětlující relativ (the explanatory relativ)

(a) **ετε-... πε** (atd.) *který je/což je..., což znamená..., totiž*

(b) **ετε-παι πε** (atd.) *to je (which is to say)*

ρ̄ενσαρ ετε-βαρναβας πε μ̄ν-συμεων = někteří učitelé, totiž, Barnabáš a Simeon

σαγλος δε ετε-παγλος πε = Šavel, který je i Pavel

πε̄ιμα ν̄-ογωτ ετ[∅]-ν̄μαγ ετε-τμ̄ντ-ρ̄ρο ν̄-μ̄πηγε πε = ono jediné místo, totiž/které je království nebeské

περ̄σωμα ετε-παῑ πε τεκκλησια = jeho tělo, to je [tj.] církev

Apoziční relativ (the appositive relative)

Tato relativní konstrukce se volně vztahuje k jejímu antecedentu a je uvedena prostřednictvím **π**- nebo **παῑ**, přičemž má číslo/rod antecedentu. V češtině by se **π**- nebo **παῑ** nemělo překládat.

πε̄π̄να ν̄-τμε π-ετε-ν̄μ̄ν-[∅]ψομ ν̄-πκοσμος ε-χιτ-ḡ

Duch pravdy, kterého svět nemůže přijmout

ΠΕΚΟΥΧΑΪ ΠΑΪ ΕΝΤ-ΑΚ-ΣΒ̄ΤΩΤ-Ḡ

tvá spása, kterou jsi připravil

ΠΡΙΣΚΑ Μ̄Ν-ΑΚΥΛΑ ΝΑΪ ΕΝΤ-ΑΥ-ΚΩ Μ̄-ΠΕΥΜΑΚḲ

Priska a Akvila, kteří nasadili svoje krky

V této konstrukci se po ΠΑΪ objevuje také cirkumstanciál

ΝΕΥΟΥΗΗΒ ΝΑΪ ΕΡΕ-ΝΕΥΑΠΗΥΕ ΒΟΛ̄ ΕΒΟΛ

jejich kněží, jejichž hlavy byly odhalené

Relativní⁴ čas (relative tense)

Relativní *prezent* vyjadřuje činnost *současnou* s hlavním slovesem

ΠΗΪ Ε†-ΚΩΤ Μ̄ΜΟ-Ϣ ΑϢ-ḲΕ ΕΒΟΛ = dům, který jsem stavěl, se rozpadal

ΠΗΪ Ε†-ΚΩΤ Μ̄ΜΟ-Ϣ Ϣ-ḲΗΥ ΕΒΟΛ = dům, který stavím, se rozpadá

ΠΗΪ Ε†-ΚΩΤ Μ̄ΜΟ-Ϣ Ϣ-ΝΑ-ḲΕ ΕΒΟΛ = dům, který budu stavět, se bude rozpadat

Relativní *minulost* vyjadřuje činnost *před* hlavním slovesem

ΠΗΪ ΕΝΤ-ΑΪ-ΚΩΤ Μ̄ΜΟ-Ϣ ΑϢ-ḲΕ ΕΒΟΛ = dům, který jsem postavil, se [pak] rozpadl

ΠΗΪ ΕΝΤ-ΑΪ-ΚΩΤ Μ̄ΜΟ-Ϣ Ϣ-ḲΗΥ ΕΒΟΛ = dům, který jsem postavil, se rozpadá

ΠΗΪ ΕΝΤ-ΑΪ-ΚΩΤ Μ̄ΜΟ-Ϣ Ϣ-ΝΑ-ḲΕ ΕΒΟΛ = dům, který postavím, se rozpadne

⁴ Chápat ve smyslu – vztahující se k relativu [J.P.], ne ve smyslu „poměrný“.

Relativní *budoucnost* očekává činnost *po* hlavním slovese

πῆϊ ἐϑ-να-κωτ ᾠμο-ϑ αϑ-ζε εβολ = dům, který jsem chtěl stavět, se rozpadl⁵

πῆϊ ἐϑ-να-κωτ ᾠμο-ϑ ϑ-ζηϑ εβολ = jakýkoliv dům, který postavím, se rozpadá⁶

πῆϊ ἐϑ-να-κωτ ᾠμο-ϑ ϑ-να-ζε εβολ = dům, který hodlám postavit, se rozpadne⁷

Cvičení

A.

a. πωρηε ψημ εντ-α-τεσζιμε ναϑ ερο-ϑ

b. τωερε ψημ εντ-α-τεσζιμε ναϑ ερο-σ

c. ᾠωρηε ψημ εντ-α-τεσζιμε ναϑ ερο-ου

d. περπε εντ-ασ-ναϑ ερο-ϑ

e. τπολισ εντ-ασ-ναϑ-ερο-σ

f. ᾠηϊ εντ-αϑ-ναϑ ερο-ου

g. ᾠηϊ ετῆναϑ εροου

h. ᾠηϊ ετετῆναϑ εροου

i. ᾠηϊ ετερετεσζιμε ναϑ εροου

j. τεσζιμε εντασναϑ ετπολισ

k. τεσζιμε εντασναϑ εροϑ

l. τεσζιμε ενταϑναϑ εροσ

m. τεσζιμε εντασναϑ εροσ (toto má dvě interpretace)

n. περϑῆρνωε ενταϑναϑ ενεϑνωε (dvě interpretace)

o. τπολισ ενταϑναϑ εροου ᾠζητῶ

p. τπολισ ενταϑναϑ εροσ ᾠζητῶ (dvě interpretace)

q. περπε εντασναϑ εροου ᾠζητῆ

r. περπε εντασναϑ εροϑ ᾠζητῆ (dvě interpretace)

s. παϊ ενταϑναϑ εροϑ ᾠζητῆ (tři interpretace)

⁵ the house that I was going to build perished

⁶ any house that I build is perishing

⁷ the house that I am going to build will perish

t. $\text{ΝΑΙ ΕΤ}\bar{\text{C}}\bar{\text{N}}\bar{\text{A}}\bar{\text{Y}} \text{ ΕΡΟC } \bar{\text{N}}\bar{\text{Z}}\bar{\text{H}}\bar{\text{T}}\bar{\text{C}}$ (dvě interpretace)

u. $\text{ΠΝΟΥΤΕ ΕΝΤΑ}\bar{\text{N}}\bar{\text{N}}\bar{\text{A}}\bar{\text{Y}} \text{ ΕΝΕC}\bar{\text{Q}}\bar{\text{P}}\bar{\text{H}}\bar{\text{Y}}\bar{\text{E}}$

v. $\bar{\text{N}}\bar{\text{E}}\bar{\text{P}}\bar{\text{H}}\bar{\text{Y}}\bar{\text{E}} \text{ ΕΝΤΑ}\bar{\text{N}}\bar{\text{N}}\bar{\text{A}}\bar{\text{Y}} \text{ ΕΠΕΥ}\bar{\text{N}}\bar{\text{O}}\bar{\text{Y}}\bar{\text{T}}\bar{\text{E}}$

B.

1. $\text{Π-ΕΤ}^{\emptyset}\text{-}\bar{\omega}\bar{\psi} \text{ ΕΒΟΛ } \bar{\text{Z}}\bar{\text{N}}\text{-}\bar{\text{T}}\bar{\text{E}}\bar{\text{P}}\bar{\text{H}}\bar{\text{M}}\bar{\text{O}}\bar{\text{C}}^8$. Mk 1,3
2. $\text{Π-ΕΤ}^{\emptyset}\text{-}\bar{\omega}\bar{\gamma}\bar{\alpha}\bar{\alpha}\bar{\nu} \bar{\text{M}}\text{-}\bar{\text{Π}}\bar{\text{N}}\bar{\text{O}}\bar{\text{Y}}\bar{\text{T}}\bar{\text{E}}$. Mk 1,24
3. $\text{CΙΜΩΝ Μ}\bar{\text{N}}\text{-}\bar{\text{N}}\text{-}\text{ΕΤ}^{\emptyset}\text{-}\bar{\text{N}}\bar{\text{M}}\bar{\text{M}}\bar{\alpha}\text{-}\bar{\text{C}}$. Mk 1,36
4. $\text{ΠΡΩΜΕ ΕΤΕΡΕ-}\bar{\text{T}}\bar{\text{E}}\bar{\text{Q}}\bar{\text{B}}\bar{\text{I}}\bar{\text{X}} \text{ ΜΟΟΥΤ}$. Mk 3,3
5. $\text{N-ΕΤ}\bar{\text{Q}}\text{-}\bar{\text{E}}\bar{\text{I}}\bar{\text{P}}\bar{\text{E}} \bar{\text{M}}\bar{\text{M}}\bar{\text{O}}\text{-}\bar{\text{O}}\bar{\text{Y}}$. Mk 3,8
6. $\text{N-ΕΤ}\bar{\text{Q}}\text{-}\bar{\omega}\bar{\gamma}\bar{\alpha}\bar{\psi}\text{-}\bar{\text{O}}\bar{\text{Y}}$. Mk 3,13
7. $\text{ΙΟΥΔΑC ΠΙCΚΑΡΙΩΤΗC Π-ΕΝΤ-}\bar{\alpha}\bar{\text{C}}\text{-}\bar{\text{P}}\bar{\alpha}\bar{\text{R}}\bar{\alpha}\bar{\text{D}}\bar{\text{I}}\bar{\text{D}}\bar{\text{O}}\bar{\text{Y}} \bar{\text{M}}\bar{\text{M}}\bar{\text{O}}\text{-}\bar{\text{C}}$. Mk 3,19
8. $\text{ΝΕΓΡΑΜΜΑΤΕΥC ΕΝΤΑΥΕΙ ΕΒΟΛ } \bar{\text{Z}}\bar{\text{N}}\bar{\text{Θ}}\bar{\text{I}}\bar{\text{E}}\bar{\text{R}}\bar{\text{O}}\bar{\text{C}}\bar{\text{O}}\bar{\text{L}}\bar{\text{Y}}\bar{\text{M}}\bar{\alpha}$. Mk 3,22
9. $\text{ΝΕΝΤΑΠΧΟΕΙC ΑΛΥ ΝΑΚ}$. Mk 5,19
10. $\text{ΝΕΝΤΑΙ}\bar{\text{C}} \text{ ΑΛΥ ΝΑ}\bar{\text{C}}$. Mk 5,20
11. $\text{ΤΕΝΤΑ}\bar{\text{C}}\bar{\text{P}}\bar{\text{A}}\bar{\text{I}}$. Mk 5,32
12. $\text{ΠΜΑ ΕΤΕΡΕΤ}\bar{\psi}\bar{\text{E}}\bar{\text{E}}\bar{\text{R}}\bar{\text{E}} \bar{\psi}\bar{\text{H}}\bar{\text{M}} \bar{\text{N}}\bar{\text{Z}}\bar{\text{H}}\bar{\text{T}}\bar{\text{Q}}$. Mk 5,40
13. $\text{ΠΕΤΕΟ}\bar{\gamma}\bar{\alpha}\bar{\psi}\bar{\text{Q}}$. Mk 6,22
14. $\text{ΠΕΤCΗ}\bar{\text{Z}} \bar{\text{Z}}\bar{\text{N}}\bar{\text{H}}\bar{\text{C}}\bar{\text{A}}\bar{\text{I}}\bar{\text{A}}\bar{\text{C}} \bar{\text{Π}}\bar{\text{E}}\bar{\text{P}}\bar{\text{P}}\bar{\text{R}}\bar{\text{O}}\bar{\text{F}}\bar{\text{H}}\bar{\text{T}}\bar{\text{H}}\bar{\text{C}}$. Mk 1,2
15. $\bar{\text{C}}\bar{\text{H}}\bar{\text{N}}\bar{\alpha}\bar{\text{V}}\bar{\text{A}}\bar{\text{P}}\bar{\text{T}}\bar{\text{I}}\bar{\text{Z}}\bar{\text{E}} \bar{\text{M}}\bar{\text{M}}\bar{\text{O}}\bar{\text{T}}\bar{\text{N}} \bar{\text{Z}}\bar{\text{N}}\bar{\text{O}}\bar{\gamma}\bar{\text{P}}\bar{\text{N}}\bar{\alpha} \bar{\text{E}}\bar{\text{C}}\bar{\text{O}}\bar{\gamma}\bar{\alpha}\bar{\alpha}\bar{\nu}$. Mk 1,8 alt.
16. $\text{ΝΕ}\bar{\text{Q}}\bar{\text{F}}\bar{\text{C}}\bar{\text{B}}\bar{\omega} \text{ ΓΑΡ ΝΑ}\bar{\text{Y}} \bar{\text{N}}\bar{\text{Θ}}\bar{\text{E}} \text{ ΑΝ ΕΤΟΥ}\bar{\text{F}}\bar{\text{C}}\bar{\text{B}}\bar{\omega} \bar{\text{N}}\bar{\text{Θ}}\bar{\text{I}}\bar{\text{N}}\bar{\text{E}}\bar{\text{G}}\bar{\text{R}}\bar{\alpha}\bar{\text{M}}\bar{\text{M}}\bar{\alpha}\bar{\text{T}}\bar{\text{E}}\bar{\text{Y}}\bar{\text{C}}$. Mk 1,22
17. $\text{ΝΕ}\bar{\gamma}\bar{\text{N}}\bar{\text{O}}\bar{\gamma}\bar{\text{P}}\bar{\omega}\bar{\text{M}}\bar{\text{E}} \bar{\text{Z}}\bar{\text{N}}\bar{\text{T}}\bar{\text{C}}\bar{\text{Y}}\bar{\text{N}}\bar{\alpha}\bar{\text{G}}\bar{\omega}\bar{\text{G}}\bar{\text{H}} \bar{\text{E}}\bar{\text{R}}\bar{\text{E}}\bar{\text{O}}\bar{\gamma}\bar{\text{P}}\bar{\text{N}}\bar{\alpha} \bar{\text{N}}\bar{\alpha}\bar{\text{K}}\bar{\alpha}\bar{\theta}\bar{\alpha}\bar{\text{R}}\bar{\text{T}}\bar{\text{O}}\bar{\text{N}}^9 \bar{\text{N}}\bar{\text{M}}\bar{\text{M}}\bar{\alpha}\bar{\text{C}}$. Mk 1,23
18. Odstranili střechnu z $\text{ΠΜΑ ΕΤ}\bar{\text{Q}}\bar{\text{N}}\bar{\text{Z}}\bar{\text{H}}\bar{\text{T}}\bar{\text{Q}}$. Mk 2,4
19. Jiný velký zástup následoval ho $\text{ΕΥCΩΤ}\bar{\text{N}} \text{ ΕΝΕΤ}\bar{\text{Q}}\bar{\text{E}}\bar{\text{I}}\bar{\text{P}}\bar{\text{E}} \bar{\text{M}}\bar{\text{M}}\bar{\text{O}}\bar{\text{O}}\bar{\text{Y}}$. Mk 3,8
20. $\text{ΝΑ}\bar{\psi}\bar{\text{E}}\bar{\text{N}}\bar{\text{E}}\bar{\text{N}}\bar{\text{T}}\bar{\alpha}\bar{\text{C}}\bar{\text{T}}\bar{\alpha}\bar{\text{L}}\bar{\text{B}}\bar{\text{O}}\bar{\text{O}}\bar{\gamma}}^{10}$. Mk 3,10
21. ΠΝΟΥΤΕ ΕΤΧΟCΕ . Mk 5,7
22. $\text{ΑΥΕΙ ΕΒΟΛ ΕΝΑ}\bar{\text{Y}} \text{ ΕΠΕΝΤΑ}\bar{\text{Q}}\bar{\psi}\bar{\text{O}}\bar{\psi}\bar{\text{E}}$. Mk 5,14

⁸ $\bar{\text{E}}\bar{\text{P}}\bar{\text{H}}\bar{\text{M}}\bar{\text{O}}\bar{\text{C}}$ = poušť

⁹ $\bar{\alpha}\bar{\text{K}}\bar{\alpha}\bar{\theta}\bar{\alpha}\bar{\text{R}}\bar{\text{T}}\bar{\text{O}}\bar{\text{N}}$ = nečistý

¹⁰ $\bar{\text{T}}\bar{\alpha}\bar{\text{L}}\bar{\text{B}}\bar{\text{O}}$ = uzdravit, vyléčit

23. ῤεκι jim, πιῖ ετετναβωκ εζουν εροϑ σω¹¹ ν̄ζητ̄. Mk 6,10

24. αυταουο εροϑ ν̄νενταυαυ τηρου. Mk 6,30

25. πετναχιψαχε¹² εϑζουϑ ν̄σαπεϑειωτ η τεϑμαυ ζ̄νοϑμοϑ μαρεϑμοϑ. Mk
7,10

26. εϑφαθα ετεπαῖ πε ουων. Mk 7,34

27. μαρια δε τμαγδαλινη αυω μαρια ταιωσης νεϑναυ επμα ν̄ταυκαυ ν̄ζητ̄.
Mk 15,47

ἰς πναζαρηνος πενταυσταϑρου¹³ ν̄μοϑ. Mk 16,6

---

¹¹ σω imperativ

¹² χι- = χε- vyslovit, říct (o). Přednominální forma χι- se vyskytuje před nulovým členem, jinak se používá χε-.

¹³ σταϑρου = ukřížovat